

edukačná a výchovná, sociálna, psychológia osobnosti a pod.) v rámci kraja. Bola to možnosť nielen lepšie sa spoznať ale i vzájomne sa podporovať v odbornosti, zvyšovať si výskumné i teoretické ambície v praxi. Mnohé priateľstvá, pochádzajúce z tohto obdobia stali sa základom na prehĺbené vzťahy konzultanta, či oponenta kolegom, ktorí si zvyšovali odbornú kvalifikáciu.

I keď najviac pozornosti venovala deťom, osobitne chronicky chorým, nikdy neodmietla potrebnú klinickú starostlivosť aj dospelým. Ved' nemocničné prostredie často využívalo psychológa pre všetky diagnostické i vekové skupiny. Klinickú prax vykonávala i na dýchodku, ale už s obmedzeným pracovným úväzkom na internom oddelení nemocnice.

Nemalú zásluhu počas profesijnej realizácie mala na šírení psychologických poznatkov a nových výskumných sledovaní v bežnej populácii. Nik nespočíta koľko besied, prednášok mala na školách rôzneho typu pri Združeniach rodičov, Akadémiách vzdelávania i v doškoloňovacích aktivitách pre učiteľov, zdravotníkov ale aj iných odborných pracovníkov. Za šírenie dobrého mena psychológie v praxi i za preventívny prístup k deťom v rámci úpravy zdravého životného štýlu detí v školskom prostredí získala medailu J. A. Komenského v roku 1977.

Od roku 1996 doteraz pôsobí na Trnavskej univerzite, Katedre psychológie. Je členkou Akademického senátu a od roku 1997 vo funkcii vedúcej katedry do 2001. Tu popri poruchách detského vývinu prednáša aj forenznú psychológiu, sociálnu patológiu a psychológiu zdravia.

Život klinickej psychologičky, docentky a kandidátky vied Milady Harinekovej sa odvíjal aj v rodine. Je vzornou matkou troch detí a šiestich vnúčat, ktorá neraz musela zvažovať svoje priority popri starostlivosti o rodinu a vývin svojich detí. Nenechala sa odradiť ťažkosťami a nárokmi pracoviska, kde si vzorne plnila svoje pracovné úlohy – výskumné, publikačné i široko rozvetvené organizačné otázky. Dnes si kreovanie odvetvia klinickej psychológie ani nevieme predstaviť bez jej mena, hlavne čo sa týka oblasti detského vývinu a psychopatológie od narodenia po dospelosť.

I keď sa zdá život vysokoškolského učiteľa ľahký, predsa ho ľahký nemala, lebo vždy bola aktívnou klinickou psychologičkou a tak spájala klinické otázky s výskumnými a pedagogickými. Nakoľko v čase jej aktívneho pôsobenia sa študenti nemali z čoho učiť, bola autorkou i spoluautorkou 7 skrípt a mnohých kapitol odborných učebníc, aspoň 30 vedeckých štúdií a ďalších nespočítaných publikácií menšieho rozsahu.

Napokon v čase odchodu na penziu akoby sa úloh pridávalo, je členkou Katechetckej komisie KBS, posudzuje metodické prílohy k učebniciam náboženskej výchovy, publikuje do Rodinného spoločenstva, kde je členkou redakčnej rady. Ak pripočítame čas na cestovanie do odľahlých miest Slovenska, kde chodila prednášať psychológiu pre katechéty, treba sa diviť, odkiaľ brala čas i fyzickú kondíciu na všetky úlohy.

Všetky uvedené činnosti i akademické hodnosti by asi spoločnosti málo dali, keby jej osobnostné črty a charakter bol iný. Doc. dr. Miladku Harinekovú, CSc., poznáme ako človeka priateľského, empatického, citlivého na problémy iných, dobroprajného a láskavého. I keď sa niekedy sama cítila v búrkach života ako "trstina vetrom klátená" je povzbudením i príkladom ako sa nedrať za kariérou, lebo Pán nás na všetko pripravuje

v istý čas. A ona má tú milosť, že vie spoznať "pravý čas" vo svojom živote. A to ju predurčuje k spokojnosti.

Prajeme jej – všetci členovia katedry hojnosť požehnania do ďalších rokov, aby boli rovnako vyrovnané, prežívané v zdraví a v plnosti svojej široko rozvetvanej domácej i svetskej rodiny.

Judita Stempelová

POZDRAV VERONIKE

Zavše, keď sa potulujeme po Spiši, pri obci Hrabušice sa mi vybaví len jedna asociácia: Veronika. Keď mám čokoľvek do činenia so strategicky významným slovenským prekladom Woodworth - Schlossbergerovej Experimentálnej psychológie, vynára sa mi predovšetkým asociácia: Veronika. Napokon, keď mám na mysli obeť socialistického totalitarizmu v psychológii 50-tych rokov, zabolí ma nadovšetko: Veronika. A tak by som mohol pokračovať.

Staršia generácia slovenských psychológov akiste vie, o koho ide. No mladším (na hanbu príslušných, ktorí adeptov psychológie neoboznamujú s históriou psychológie na Slovensku) uvádzam, že chcem čo najsrdečnejšie pozdraviť PhDr. Veroniku Koválikovú, CSc. pri príležitosti jej prevýznamného životného jubilea.

Viac-menej oficiálne hodnotenie predstaviteľov komunity slovenských psychológov (SPS pri SAV a SKP) pri konaní jubilejného 10. Kongresu psychológie práce v Prahe r. 2001 je trochu lakonické.

"Vedecká pracovníčka v oblasti sociálnej psychológie, psychológie diéta'a, poradenskej psychológie. Oblíbená vysokoškolská pedagogička sociálnej psychológie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Školiteľka aspirantov v odbore sociálnej psychológie. Angažovala sa aj v aplikácii psychologických poznatkov, predovšetkým vo výchovnom a manželskom poradenstve."

Žiada sa mi to doplniť niekoľkými osobnými hodnoteniami. Sú či boli medzi nami jednotlivci, čo napísali desiatky kníh; prosto stali sa tak populárnymi. Veronika nenapísala ani jednu, myslím tým pôvodnú monografiu. Nie žeby na to, ako sa hovorí v hantírke, nemala. Z dlhodobého poznania osobnosti Veroniky viem, že je principiálne kritická: nielen k výtvorom iných, ale ešte niekoľkonásobne k vlastným. Pritom však všeličo "menšie", čo doteraz napísala, má – trúfam si to hodnotiť – punc vysokej kvality. Zato ale jej redaktorská či editorská práca na mnohých viacautorských knihách slovenskej psychologickkej spisby ma oprávňuje pokladať ju za jednu z ich utajovaných spoluautoriek.

Nedokážem posúdiť jej pedagogickú činnosť počas jej pôsobenia na Filozofickej fakulte UK, kde prednášala predovšetkým sociálnu psychológiu v čase jej etablovania sa u nás. Zato som si v 70.-80. rokoch pravidelne kupoval sobotňajúiu prácu za KČS, kde Veronika celé roky viedla psychologickú poradňu pre čitateľov. Aká škoda, že tieto i ďalšie jej psychologické analýzy životných problémov nevyšli knižne !!!

S Veronikou som úzko spolupracoval v 2. polovici 50. rokov (Psychologické laboratórium SAV) a začiatkom 90. rokov (grantový projekt Ústavu experimentálnej

psychológie SAV o vývoji psychológie na Slovensku v r. 1918 – 1989). Medzitým, vlastne najväčšiu časť svojej odbornej a výskumnej činnosti odviedla Veronika najmä vo výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie. Pochopiteľne, aj v tom čase sme boli v kontakte, pokiaľ nám to, pravda, odlišné pracovné zadania dovoľovali. No potom sme mali úzke organizačné aktivity na rozhraní 80. rokov, a to v Predsedníctve Slovenskej psychologickéj spoločnosti. Spomínam si na tie zasadnutia dodnes veľmi živo. Veronika najmä vo funkcii podpredsedníčky a potom vo funkcii prvej a doteraz jedinej predsedníčky SPS vykonala obrovský kus práce najmä v príprave zákona o psychológii.

Tieto skutočnosti tu uvádzam s istým zámerom. Pod vplyvom či vlastne nátlakom principiálne odlišných spoločensko-politických i teoreticko-metódových psychologických období sa viacerí z nás na nepoznanie zmenili. Veronika nie. Na jej osobnosti by som mohol priam prototypovo ilustrovať, čo sú konštantné charakterové vlastnosti a čo biodromálne variabilné. Nepochybujem, že sa tak stalo, predovšetkým vďaka jej spiritualite a osobnej múdrosti.

Veronika Kovalíková prispela k rozvoju psychológie u nás významnou mierou, ako sa to dúfam – spresní v dejinách psychológie na Slovensku. Napriek tomu, že pocítila, čo je “vyhadzov” z práce, čo znamenalo v minulosti byť manželkou politicky žalárovaného manžela, čo je opatera, neraz nadľudské sily vyžadujúca opatera rodičov. No aj pre ňu napokon vyšlo slnko. Vnúčik – malý Miško je pre ňu akiste príležitosťou životnej naplnenosti a šancou prispieť aj psychológiou k tomu, aby z neho vyrástol, ako sme si zvykli zjednodušiť, slušný a dobrý človek.

Teda, milá naša Veronika: Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque sit.

Damián Kováč

PSYCHOLÓGOVIA ,

**ktorí sa zaslúžili o rozvoj psychológie práce
v Česku a na Slovensku,**

slávnostne ocenení na počesť jubilejného 10. kongresu EAWOP

JOSEF BROŽEK, (nar. 1913), prof. PhDr. Čechoamerický psychológ a antropológ, pracoval u fy Baťa koncom 30tých let, pak odešiel do USA. Vynikl ako psychológ experimentálny a práce. Několik posledních dekád se věnoval historii psychologie a v tomto oboru světově proslul. Autor a spoluautor mnoha odborných publikací.

VÁCLAV BŘICHÁČEK, (nar. 1930), doc. PhDr., působil v Psychologickém ústavu a na katedře psychologie FF UK, věnoval se studiu výkonnosti a rozhodovacích procesů. Vynikající metodolog. Propracoval intenzivní výzkumné strategie. Napsal Úvod do psychologického škálování (1978) a Sledování změn v činnostech jedince (1986).

ZBYNĚK BUREŠ (nar. 1924), doc. PhDr. CSc., působil v Ústavu lidské práce, Ústavu bezpečnosti práce, Vědeckovýzkumném ústavu dopravním, v Psychologickém

ústavu UK a na katedře psychologie FF UK. Prováděl základní výzkum v psychologii práce, který se týkal zejm. spolehlivosti pracovní činnosti. Autor základních učebních textů psychologie práce. Iniciátor řady konferencí o psychologii práce s vedoucími pracovníky průmyslu, předseda redakční rady čtvrtletníku Psychologie v ekonomické praxi, čestný předseda ČAPPO (CAWOP).

JOZEF DANIEL, (1922), doc. PhDr., DrSc., bol vedúcim odborom psychológie práce Výskumného ústavu práce, kde sa zameriaval najmä na profesiografiu. V Ústave experimentálnej psychológie SAV viedol oddelenie inžinierskej psychológie, tu sa venoval výskumu pracovných pohybov, analýze práce operátora, diagnostike odolnosti voči záťaži, zmenovej a nočnej práci. V súčasnosti prednáša psychológiu na UKF (Univerzita Konštantína filozofa) v Nitre. Už v roku 1963 publikoval knihu psychológia práce, ako prvú s touto témou v Československu vôbec.

JIŘÍ HOSKOVEC, (nar. 1933), prof. PhDr. CSc., působil ve Výzkumném ústavu bezpečnosti práce, v Psychologickém ústavu UK a na katedře psychologie FF UK. Zabýval se zejm. dopravní psychologií a výzkumem přenosu dovedností ze simulátorů na řízení dopravních prostředků. Je předsedou redakční rady časopisu Psychologie v ekonomické praxi.

DAMIÁN KOVÁČ, (nar. 1929), prof., PhDr., DrSc., dlhodobý riaditeľ Ústavu experimentálnej psychológie SAV s vysoko výkonným oddelením inžinierskej psychológie, tvorca medzinárodne uznávanej Bratislavskej školy experimentálnej psychológie, iniciátor a hlavný redaktor karentovaného časopisu STUDIA PSYCHOLOGICA (vychádza v anglickom jazyku), autor (editor) viacerých monografií a vyše 450 odborných štúdií doma i v zahraničí, viacročný predseda Československej a Slovenskej psychologickéj spoločnosti, pôsobil ako hosťujúci profesor na viacerých univerzitách v zahraničí, doma sa adeptom psychológie (poslucháčom, doktorandom) venuje dodnes.

MILAN KUBALÁK, (nar. 1932), PhDr., CSc., v priebehu svojej dlhoročnej práce v Bratislavskom Slovnafte venoval systematickú pozornosť komplexnému rozvoju psychológie práce v súlade s reálnymi aktuálnymi a perspektívnymi potrebami. Okrem vedúceho psychologického pracoviska v Slovnafte pracoval vo funkcii personálneho riaditeľa a vedúceho odboru sociálneho riadenia. V rokoch 1990-1992 vykonával funkciu námestníka ministra práce a sociálnych vecí SR. Do roku 1997 pracoval ako vysokoškolský pedagóg na Katedre psychológie FF UK v Bratislave.

OLDŘICH MATOUŠEK, (nar. 1921), PhDr. CSc., zabýval se bezpečností práce a ergonomií, inženýrskou psychologií, byl vedoucím psychologického oddělení Ústavu hygieny práce a chorob z povolání. Autor a spoluautor řady významných odborných prací.

MARIE MAYEROVÁ, (nar. 1935), doc. PhDr. CSc., působila v podniku Škoda Plzeň, v Ústavu železničního zdravotnictví Plzeň a na katedře psychologie a sociologie